7/1327-3956 -3-

T.C
DEVLET BAKANLIĞI
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.002/40/0212 ANKARA
KONU : / 02 /2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

İLGİ: 3.2.2000 tarih ve A.O1.0.GNS.0.10.00.02-4044 sayılı yazıları.

Ardahan Milletvekili Saffet KAYA'nın tarafıma tevcih ettiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçi Tüzüğü'nün 99 ncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenen 7/1327-3956 esas no.lu yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

H.Hüsamettin ÖZKAN
Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı

EK: (2 nüsha) 4 sayfa

DAĞITIM :
GEREĞİ İÇİN :
TBMM Başkanlığına

BİLGİ İÇİN :
Başbakanlığa

ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN SAFFET KAYA'NIN 1327-3956 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Soru 1 - Halk Bankası'ndan kredi kullanan küçük esnaf ve sanatkarların durumunu düzeltmeyi düşünüyor musunuz?

Cevap 1 - Türkiye Halk Bankası; ülkemiz esnaf ve sanatkarlarına, büyüyüp-güçlenmeleri, gelişen ekonomik koşullara uyum sağlamaları için finansman ve finansman dışı bilgilendirme, teknik ve idari danışmanlık hizmetleri sunan ve bu kesimin Kalkınma Bankası gibi görev yapan uzman bir bankadır.

Bankanın kuruluş amacı da zaten özkaynak yetersizliği içinde olan esnaf -sanatkarları destekleyerek rekabet gücü kazanmalarına yardımcı olmak, böylece ülke kalkınmasında hak ettikleri yeri almalarını ve ülkemiz sosyo-ekonomik yapısının devamını sağlamaktır.

Türkiye Halk Bankası; bu amacına yönelik ilke ve politikalarını, her zaman yenileyerek sürdürmüş, özellikle son yıllarda hedef kitlesine verdiği kredilerin tutarını Cumhuriyet tarihinin rekor seviyelerine ulaştırırken, kredi koşullarını iyileştirmiş ve kredi kullandırımında önemli ölçüde etkinlik sağlamıştır.

Bu kapsamda; 1996 yılında 80 trilyon lira olan Bankanın Esnaf Kredileri, 1997 yılında 150 trilyon liraya, 1998 yılında 220 trilyon liraya, 1999 yılı sonunda da 327 trilyon liraya ulaştırılmış ve kredilendirilen esnaf sayısı da 1 milyonu aşmıştır.

Diğer taraftan, esnaf ve sanatkarlarımızın enflasyona ezdirilmemesi, varlığını sürdürebilmesi, daha ucuz hammadde ve aramadde satın alarak üretimini geliştirip artırabilmesi, hizmet kalitesini çoğaltabilmesi ve bu kesime tahsis edilen kredilerin ucuzlatılabilmesi için bir dizi yeni uygulama getirilmiştir.

- Mart/99 tarihinden itibaren esnafa kullandırılan kredilerin kooperatif bloke sermaye payları % 10'dan % 5'e indirilmiştir.
- Esnaf kredilerinde aylık eşit taksitli kredi uygulaması başlatılmıştır.
- 01.07.1998 tarihinden itibaren esnaf kredi faizleri 5'er puan indirilmiştir.
- Esnaf kredilerinde ilk taksidin ödeme süresi 3 aydan 9 aya çıkartılmıştır.

- Esnaf kredilerinin şahıs limiti 1 milyar liradan 5 milyar liraya yükseltilmiştir.
- Esnaf-sanatkarlarımızın KOBİ Teşvik Fonu'nundan daha fazla yararlanabilmeleri için Esnaf Odalarına onay yetkisi verilmiştir.
- Yine KOBİ Teşvik Fonundan % 20'lik pay Esnaf ve Sanatkarlar Odasına bağlı KOBİ'lere ayrılmıştır.

Soru 2- Kredi faiz oranı, bugünkü mevduat faiz oranlarındaki düşüş de dikkate alınarak aşağıya çekilemez mi?

Cevap 2- 57. Hükümetimizin uyguladığı ekonomik istikrar programı 2000 yılı başından itibaren reel faizlerde etkisini göstermeye başlamış, kararlılıkla yürütülen enflasyonla mücadele programı ve ülkemizin Avrupa Birliği Adaylığı ile oluşan müspet hava bu gelişmeyi hızlandırmıştır. Reel faizlerdeki bu gerilemenin T. Halk Bankası'nın kaynak maliyetlerinin düşürülmesine olumlu yansıyacağı ve kısa bir süre sonra kredi faizlerinde de hissedilebilir bir düşüş yaşanacağı muhakkaktır.

Belirtmek gerekir ki; önceki yıllarda yüksek maliyetlerle toplanabilen fonlar nedeniyle bu düşüş için belli bir geçiş sürecine ihtiyaç bulunmaktadır. Nitekim, sektörde faaliyet gösteren özel bankalar sadece bireysel kredilere uyguladıkları faiz oranlarını "rekabet avantajı yaratmak amacıyla" bir miktar düşürmüş bulunmaktadırlar. Oysa bu bankaların orta ve uzun vadeli yatırım ve işletme kredi faizleri hala T. Halk Bankası'nın faiz oranlarının oldukça üzerinde seyretmektedir.

Diğer taraftan, T. Halk Bankası; faizlerin bir hayli yüksek olduğu, vadelerin çok kısa tutulduğu dönemlerde dahi dış piyasalardan sağladığı düşük faizli, uzun vadeli, uygun koşullu kaynaklarla ülkemiz esnaf-sanatkarları ile küçük işletmelerini desteklemiş ve bu kesimi yeni yatırımlara ve daha fazla ihracata yöneltmiş ve bu kesimin tek finansman kaynağı olmuş uzman bir bankadır.

Uygulanan makro politikalar sonucu enflasyon oranının hedeflenen seviyeye düşmesi parasal ve ekonomik istikrarın doğmasına, dolayısıyla ekonominin canlanarak tüm üretken kesimlere yeni iş olanaklarının açılmasına neden olacaktır. Bu gelişmeden en büyük payı da esnek yapıları sayesinde esnaf ve sanatkarlarımızın alması kaçınılmazdır.

Soru 3- Emek ağırlıklı olarak kıt sermayeleri ile iktisadi yaşamda mücadele veren esnaf ve sanatkarlarımız için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Hizmet götürülen esnaf-sanatkarın mevcut zorluklarını dikkate alarak gerekli çalışmaları başlatan T. Halk Bankası; 2000 yılında da sağlayacağı yurtiçi ve yurtdışı ucuz fon ve mevduattan oluşan kaynaklarını, esnaf ve sanatkarlarımıza daha fazla miktarlarda ve daha ucuz maliyetlerle aktarmayı çalışma ilkesi olarak hedeflemektedir.

Soru 4- Deprem bölgesindeki esnaf ve sanatkarlarımıza bugüne kadar ne kadar yardımda bulundunuz?

Cevap 4- Türkiye Halk Bankası esnaf ve sanatkarlarımızın iyi gününde olduğu kadar kötü gününde de daima yanında olmuş, deprem, sel vb. afetler nedeniyle zarara uğrayan bu kesimin yaralarının sarılması ve üretimlerini sürdürebilmeleri için kredi ertelemesi, yeni kredi tahsisi gibi tedbirleri uygulamaya koymuştur.

Nitekim, Batı Karadeniz Bölgesi'nde meydana gelen sel felaketi ve Adana'daki deprem sonucu zarar görenlerin kredilerinin ertelenmesi ve yeni kredi ihtiyaçlarının karşılanarak ekonomik faaliyetlerin devamı için hazırlanan 24.06.1998 tarih, 98/11295 ve 98/11301 sayılı kararnameler doğrultusunda Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan Halkbank nezdinde bir fon oluşturulmuş ve sözkonusu fondan Hasar Tespit Komisyonu tarafından belirlenen zarar dikkate alınmak suretiyle, % 20 faizli, 1 yılı anapara ve faiz ödemesiz dönem olmak üzere, esnaf, KOBİ ve ticaret erbabına 3 yıl vadeli işletme ve 5 yıl vadeli tesis kredileri açılmıştır.

Bu kapsamda; Adana depreminden zarar gören 2153 işletmeye 5.4 trilyon lira ve selden zarar gören 2759 işletmeye de 3.7 trilyon lira kredi tahsis edilerek kullandırılmıştır.

Diğer taraftan, 17 Ağustos 1999 tarihli Marmara depremi sonrasında işyerleri zarar gören esnaf ve sanatkarın, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, serbest meslek mensupları ile sanayi ve ticaret erbabının Halk Bankası'na olan kredi borçları; 28.08.1999 tarih ve 99/13233 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda ilk yılı faizsiz ve anapara ödemesiz 3 yıl süre ile ertelenmiş ve % 20 faizli, ilk yıl anapara ve faiz ödemesiz, 3 yıl vadeli işletme ve makine, teçhizat alımı ile işyeri onarımına ilişkin olarak ilk yıl anapara ve faiz ödemesiz, 5 yıl vadeli tesis kredisi açılmasına başlanmıştır.

Söz konusu krediler için; Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan T.Halk Bankası'na 25 trilyon liralık bir kaynak aktarılmış ve bu kaynağın tamamı Afet Bölgesine tahsis edilmiştir.

Ayrıca, Deprem Bölgesinde faaliyette bulunan esnaf ve sanatkarların işyerlerinin yeniden ekonomiye kazandırılması ve karşılaştıkları mali sıkıntıların giderilmesi için gereksinim duyacakları finansmanı büyük ölçüde karşılamayı teminen Türkiye Halk Bankası'nca Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaletiyle kullandırılan kooperatif kredilerinin şahıs limitleri yalnız deprem bölgesi için 2.5 milyar liradan, 5 milyar liraya yükseltilmiştir.

Soru 5- Esnaf ve sanatkarlarımıza verilen kredi limitini 10 milyara çıkarmanız mümkün müdür? Yoksa verilen 2,5 milyar TL.'nin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Cevap 5- Temel kredi politikasını, az sayıda kişi ya da işletmeye büyük montanlı krediler kullandırmak yerine, çok sayıda esnaf ve sanatkara ihtiyaç duydukları kredileri uygun vade, düşük faiz koşullarında kullandırma temeli üzerine kuran Türkiye Halk Bankası; ülke ekonomisinde yaşanan gelişmeler paralelinde bu kesimin artan kredi talebini gözönüne almakta, plasmanlarını artırmanın yanısıra, kredi şahıs limitlerinin artırılması için de gerekli girişimlerde bulunmaktadır.

Nitekim, bu girişimler neticesinde Kooperatifler Kanunu'nda gerekli değişiklikler; Mayıs/98 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce gerçekleştirilmiş ve limit artışının önündeki engel ortadan kaldırılarak, esnaf kredilerinin limiti 1 milyar liradan 5 milyar liraya yükseltilmiştir. Geçiş uygulaması olmak üzere mal üreten esnafın kredi şahıs limiti 2.5 milyar liraya, hizmet üreten esnafın kredi limiti 2 milyar liraya, ayrıca ihracatçı esnafın kredi limiti de 5 milyar liraya yükseltilmiştir.

Bu doğrultuda 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 19 uncu maddesinde yer alan limit kısıtlamasıyla ilgili hususun değiştirilmesi konusunda yasal düzenlemeler yapıldığı takdirde, Banka'nın esnaf kredileri şahıs limitlerinin de artırılabilmesi mümkün olacaktır. Konuya ilişkin başlatılan çalışmalar devam etmekte olup, henüz sonuçlandırılmamıştır.